

יג

שבת מדורה מששת ימי בראשית

ראה מ"ש בענין זה בקונטרסי, שבת בראשית ושבט סיניי שנדפס בתלפיות" (אדר תש"ד) סימן ז'. ויש להעיר שישנן שיטות במדרשי חז"ל החולקות על דיעה זו וסוברות שמששת ימי בראשית תמיד ידוע היה להאבות ולהשי" בטיים מתי הוא יום שבת ויום השביעי של בריאת העולם. וכן מבואר במכילתא בשלח מסכתא ויסע פ"א: מגיד שאותו היום אירע שבת להיות, שהיא סדורה ובאה מששת ימי בראשית עד שניתנה תורה לישראל. ונראה שכוונו להדגיש נגד שיטה הנ"ל. וראה בתלפיות הנ"ל חדש סיון מ"ש בענין זה.

דף 75 אות צג. ישב משה וחשב מבריאת העולם וידע אי זהו יום שבת. זהו רעיון חדש שמ"ד זה סובר שלא היה ידוע להם לישראל מתי הוא יום השבת. ומשה צריך היה לחשב כדי למצוא מתי הוא יום השבת האמיתי. וכן הבאתי בבאור מבראשית רבתי לר"מ הדרשן דף יג: הלך משה וחשב מששת ימי בראשית אימתי יהיה שבת והתקין את השבת. ושם בבראשית רבתי דף יט מוסיף: וחזקה אותה המן. פירוש על ידי שלא ירד המן בשבת נתברר הדבר שחשבונו של משה עלה יפה. (ובחנם הגיה ד"ר אלבעק במקום "המך" צ"ל הזמן).

יד

פירוש חדש במדרש על פי פיוטי ייני

נבלעים ושוב הלך למצוא מרעה לצאנו עד שבא אל הר חורב. וזו היתה עצה מההשגחה להביאו אל הר חורב. רבינו בחיי והריקאנטי נדחקו לפרש דרש זה על פי רמז. וראה מ"ש הרמב"ן באמונה ובטחון פי"ח. וברור שבפיוטי ייני יש לפנינו מקור לפירוש המדרש הנ"ל שהוא כפשוטו.

דף 114 אות יז. מובא מדרש: המדבר היה בורח ונעשה לפניו יישוב עד שבא אל הר האלהים. ראה מ"ש בבאור. כעת ראיתי שיש לפרשו על פי המבואר בפיוטי ייני. קרובות לשמות דף עו: גידולי דשא היו נבראים לפניו. ואחר כך היו נבלעים מלפניו. כלומר דורש וינהג את הצאן אחר המדבר שגידולי דשא היו נבראים לפניו ונראה כמו יישוב ואחר כך היו

טו

בירור בדבר מחלוקת הגר"א מווילנא ז"ל עם הגרש"ז ז"ל בעל התניא בפ"י הכתוב מלא כל הארץ כבודו

להחסידיים ובשביל זה נשרפו ספר שבחי בעש"ט ותולדות יעקב יוסף. ותמצית הדברים מבוארים במכתבו של הרש"ז הנדפס בסוף ס' מצרף לעבודה בקניגסברג שנת תרי"א כותב לידידי בווילנא וז"ל: ובפרט בענין האמונה אשר לפי הנשמע במדינותינו מתלמידינו אשר זאת היא תפיסת הגאון החסיד על ס' ליקוטי אמרים

דף 119 אות לט. בשמור פ"א ט. ללמדך שאין מקום פנוי בלא שכינה אפילו הסנה. ראה מ"ש בפנים. וכ"ה במדרש שהשר פ"ג—ב. ובצדור המור: להודיעך שאין מקום פנוי בלי שכינה ואפילו הסנה דכתיב מלא כל הארץ כבודו. ובקשר עם מאמר זה ראיתי לבאר כאן יסוד עקרי שגרים להמחלוקת בין המתנגדים